

Geld verkennen

4-8 jarigen

[rekenboog.zm](https://www.rekenboog.zm)
betekenisvol
rekenen-wiskunde
voor zeer moeilijk lerenden

Geld verkennen

Auteurs

Nisa Figueiredo
Nina Boswinkel

Met dank aan:

Ariane de Ranitz school, Utrecht
Talita Koemi, Nijmegen

www.rekenboog.nl

April 2011

© Rekenboog.zml

Het project Rekenboog.zml is een samenwerkingsproject van Freudenthal Instituut, CED-Groep en SLO. Het project wordt gefinancierd door het ministerie van OCW.

Inhoudsopgave

Activiteitenoverzicht	3
De activiteiten	5
Spaarpot: geld sorteren	5
Elke dag (één) euro in je spaarpot	9
Vrijmarkt in de klas	13
Afrekenen met euromunten	17
Wat kun je voor ongeveer (één) euro kopen?	21
Past niet, wisselen	25
Afrekenen met munten van twee euro	29
Schatten vergelijken	33
Schatten zoeken: geld tellen	37
Kopieerbladen	43
Kopieerblad D1	
Kopieerblad D2	
Kopieerblad D3	

Activiteitenoverzicht

Activiteiten	Vervolgactiviteiten	Kopieerblad	Doelen van de activiteit	Werkt aan kerndoel ..., niveau (...)				
				Kerndoel 5 5.1	5.3	Kerndoel 1 1.2	1.3	Kerndoel 2 2.3
Spaarpot: geld sorteren	Knutselidee: spaarpot knutselen	D2	<ul style="list-style-type: none"> - verkennen van munten en briefjes - waarde verkennen van briefjes ten opzichte van munten - geld sorteren 	(4)		(4)		
Elke dag (één) euro in je spaarpot			<ul style="list-style-type: none"> bij 1 t/m 4 - verkennen van munten van één euro bij 1 - context verkennen, betekenis geven aan de volgende activiteiten bij 2 - hoeveelheden verkennen, in één keer herkennen, relaties leggen tussen hoeveelheden bij 3 en 4 - verkennen van hoeveelheden die niet tastbaar zijn, verkennen van notatiewijzen die het omgaan met niet tastbare hoeveelheden ondersteunen bij 5 - leren dat je met geld iets kan kopen, waarde van munten verkennen, informeel aftrekken, splitsen van de hoeveelheid tien 	(4)		(4)		
Vrijmarkt in de klas	Nog meer kopen		<ul style="list-style-type: none"> - verkennen van de munt van één euro - leren dat geld een betaalmiddel is en hoe je daarmee iets betaalt - verkennen van de waarde van voorwerpen (wat kost ongeveer 1 euro) 	(4)		(4)		
Afrekenen met euromunten		D1	<ul style="list-style-type: none"> - verkennen van de munt van één euro - het gegeven verkennen dat één voorwerp twee (euro) waard kan zijn - leren dat geld een betaalmiddel is en hoe je daarmee iets betaalt 	(4)		(4)		

				Werkt aan kerndoel ..., niveau (...)				
				Kerndoel 5		Kerndoel 1		Kerndoel 2
Activiteiten	Vervolgactiviteiten	Kopieerblad	Doelen van de activiteit	5.1	5.3	1.2	1.3	2.3
Wat kun je voor ongeveer (één) euro kopen?	Bezoek aan een winkel	D2 & D3	<ul style="list-style-type: none"> - verkennen van de waarde van voorwerpen - betekenis geven aan de waarde van munten (de euromunt) - verkennen hoe de prijs wordt aangegeven 	(4)				
Past niet, wisselen	Geld uit je spaarpot wisselen	D1	<ul style="list-style-type: none"> - verkennen van munten van één en twee euro - waarde van munten vergelijken: de munten van één en twee euro - het wisselen van geld verkennen 	(4)(5)	(5)	(4)		
Afrekenen met munten van twee euro			<ul style="list-style-type: none"> - de munt van twee euro verkennen - leren dat geld een betaalmiddel is en hoe je daarmee iets betaalt - oriënteren op de waarde van voorwerpen (van twee euro) 	(4)(5)				
Schatten vergelijken			<ul style="list-style-type: none"> - de munten van één en twee euro herkennen - waarde van deze munten verkennen - begrippen meer/minder/evenveel, (eentje) meer/minder - structuur aanbrenge om hoeveelheden te vergelijken: rijen 	(4)(5)	(5)			
Schatten zoeken: geld tellen	Munten uit twee zakjes vergelijken		<ul style="list-style-type: none"> - de munten van één en twee euro herkennen - tellen van geld verkennen - getalsymbolen tot en met 12 herkennen en benoemen - getallen tot en met 12 in de juiste volgorde leggen 	(4)(5)	(5)	(4)	(4)	(4)

Titel van de les	Spaarpot: geld sorteren
Leeftijdsgroep	Ongeveer 7 tot 8 jaar
Kerdoel	Deze les levert een bijdrage aan kerndoel 5: de leerlingen leren omgaan met geld- en betaalmiddelen
Leerstofonderdeel	Geld 1.2_4 tastbare hoeveelheden (tot en met 12) tellen en benoemen. 5.1_4 de munt van 1 euro herkennen 5.1_4 biljetten en munten herkennen als betaalmiddel
Doel van de les	Verkennen van munten van één en twee euro en briefjes van vijf en tien euro Waarde verkennen van briefjes ten opzichte van munten Briefjes en munten herkennen als geldstukken Voorwerpen sorteren op basis van kenmerken
Benodigdheden	- spaarpot - (speel)munten van één en twee euro en briefjes van vijf en tien euro (bijvoorbeeld: acht munten van één euro, vijf munten van twee euro, drie briefjes van vijf en twee briefjes van tien euro) - (eventueel kopieerblad D2)
Korte samenvatting	Juf heeft een spaarpot thuis. Wanneer ze geld over heeft, doet ze dat in de spaarpot. Zijn er kinderen die ook een spaarpot hebben? Ze wil weer eens gaan kijken hoeveel geld ze in haar spaarpot heeft. Ze vraagt de hulp van de leerlingen. Ze doen al het geld in een mandje. Iedere leerling mag twee geldstukken pakken en bekijken. Wat voor munt/briefje is het? Hoeveel is het waard? Vervolgens worden die munten/briefjes een voor een bij elkaar in rijen gelegd zodat de leerlingen een goed overzicht hebben van het geld.
Organisatie	Klassikaal (in de kring)
Activiteiten	Juf heeft een spaarpot thuis Juf vertelt dat ze zelf een spaarpot heeft. Weten de leerlingen wat dat is? Zijn er ook kinderen met een eigen spaarpot? Laat de spaarpot zien en praat er kort over: Waar is het voor? Wanneer doe je er geld in? En wat kun je met het geld doen? Hebben de kinderen hier zelf ideeën over? Spaarpot bekijken U vertelt dat u wilt weten wat voor geld er allemaal in zit. U vertelt dat het echte geld thuis is gebleven maar dat u net zoveel speelgeld in de spaarpot heeft gestopt als er thuis ligt. Een leerling mag al het geld uit de spaarpot in een

mandje stoppen. Vervolgens mogen alle leerlingen om de beurt twee geldstukken pakken en bekijken. Wat voor geldstukken hebben ze? Hoeveel is ieder geldstuk waard?

Geef iedere leerling een beurt.

U kunt hier de volgende vragen stellen: is het een munt of een briefje? En hoe heet dat briefje? Wijs op het getal dat erop staat en vertel dat dat aangeeft hoe het geldstuk heet en ook hoeveel het waard is. Een lastiger vraag voor sterkere rekenaars is hier, hoeveel euro zijn de twee geldstukken bij elkaar waard? En, wat zou je daarvoor kunnen kopen?

Geld sorteren

Vervolgens mag iedere leerling zijn/haar geld op tafel leggen. Het geld van dezelfde soort wordt bij elkaar gelegd en in rijtjes geordend van weinig waard naar veel waard. Hebben leerlingen een idee wat meer waard is, een munt of een briefje? Een briefje van 5 of een briefje van 10? Wat denk je? Verwijs hierbij naar de relatie tussen tien en vijf, tien is meer dan vijf, daarom is het 10 euro briefje meer waard dan het 5 euro briefje.

Als laatste wordt bekeken hoeveel muntjes van één en twee euro er zijn en hoeveel briefjes van 5 en van 10 euro.

U kunt hier ook differentiëren door sterkere rekenaars te laten uitrekenen hoeveel euro iedere geldsoort samen waard is. Stimuleer de leerlingen hierbij om gebruik te maken van hun eigen vingers (bij de munten van 2 en bij de briefjes). Ook kunt u ervoor kiezen om dit later, tijdens het zelfstandig werken, te laten doen. U geeft de leerlingen de hoeveelheid munten en eventueel ook nog kopieerblad D2, waar

een afbeelding van het geld te vinden is. Op het blad kunnen leerlingen eventueel de uitkomst(en) noteren.

Differentiatie

Makkelijker

- Bij de vraag "Wat voor geldstukken heb je?", vraagt u of het een munt of een briefje is. Laat de cijfers op de geldstukken benoemen en vertel dat het de naam is van die munt/dat briefje.

Moelijker

- Vraag naar de waarde van de munten/briefjes afzonderlijk en eventueel samen; stimuleer hierbij het gebruik van de vingers om de stand bij te houden.
- Vraag aan het eind naar de totale waarde van alle euromunten, of andere munten/briefjes samen.
- Vraag naar wat je voor dat geld (de ene munt of het ene briefje) kunt kopen.

Vervolgactiviteiten

Knutselidee: spaarpot knutselen

Op het internet staan veel ideeën om een spaarpot te maken. Kies voor een ondoorzichtige spaarpot die open kan. Van een thee- of koekjesdoos kunt u een simpele spaarpot laten maken. U hoeft alleen maar een gleuf te maken in het deksel van de doos en de doos laten verven of versieren.

Activiteit 'Elke dag (één) euro in je spaarpot'

Variatie

Andere hoeveelheden munten en briefjes

U kunt andere hoeveelheden munten en briefjes gebruiken. U zou er ook voor kunnen kiezen om er briefjes van 20 en 50 bij te doen, ook al past het minder in de context van een spaarpot.

Kijken in de portemonnee van de juf/meester

Doet dezelfde activiteit ook eens in de context van de portemonnee van de juf/meester of na een inzameling of verkoopactie van de leerlingen. Wat voor geld zit er

in? Leerlingen kunnen aansluitend op deze opdracht een portemonnee maken. Op internet zijn hiervoor genoeg ideeën te vinden. U kunt bijvoorbeeld een portemonnee laten maken uit een leeg melkpak:
<http://www.youtube.com/watch?v=UWfm4uneVv4>

Titel van de les	Elke dag (één) euro in je spaarpot
Leeftijdsgroep	Ongeveer 7 tot 8 jaar
Kerndoel	Deze les levert een bijdrage aan de kerndoelen 1: de leerlingen leren hoeveelheidbegrippen gebruiken en herkennen 2: de leerlingen leren rekenhandelingen uitvoeren voor het functioneren in alledaagse situaties 5: de leerlingen leren omgaan met geld- en betaalmiddelen
Leerstofonderdeel	Geld 1.2_4 tastbare hoeveelheden (tot en met 12) tellen en benoemen. 1.2_4 getalbeelden tot en met 6 (dobbelsteen, vingers, eierdozen) herkennen en benoemen 5.1_4 de munt van 1 euro herkennen 5.1_4 biljetten en munten herkennen als betaalmiddel
Doel van de les	bij 1 t/m 4 - verkennen van munten van één euro bij 1 - context verkennen, betekenis geven aan de volgende activiteiten bij 2 - hoeveelheden verkennen, in één keer herkennen, relaties leggen tussen hoeveelheden bij 3 en 4 - verkennen van hoeveelheden die niet tastbaar zijn, verkennen van notatiewijzen die het omgaan met niet tastbare hoeveelheden ondersteunen bij 5 - leren dat je met geld iets kan kopen, waarde van munten verkennen, informeel aftrekken, splitsen van de hoeveelheid tien
Benodigdheden	- (zelfgemaakte) spaarpotten van de leerlingen- speelmunten van één euro - blaadjes en pennen (één per leerling)
Korte samenvatting	Deze activiteit speelt zich af in een periode van tien dagen. Elke dag wordt aandacht besteed aan het feit dat iedere leerling een euromunt voor zijn spaarpot krijgt. Na drie dagen wordt samen bekeken hoeveel euro iedere leerling heeft. Dit vormt de aanleiding om vanaf dan steeds te noteren hoeveel munten de leerlingen in hun spaarpot hebben, zodat de munten niet steeds geteld hoeven te worden. Na vijf en tien dagen wordt weer samen bekeken hoeveel euromunten de kinderen al hebben. Er wordt gewerkt met representaties van het geld (op hun blaadjes) en niet met de tastbare munten. De leerlingen presenteren die hoeveelheden munten ook met hun vingers. Na tien dagen mogen ze daarmee wat kopen. Dan begint de activiteit 'Vrijmarkt in de klas'.
Organisatie	Klassikaal (in de kring)

1. Startgesprek: een spaarpot voor iedere leerling

Vraag de kinderen of ze thuis misschien een spaarpot hebben en praat daar kort over. Herinner de kinderen hierbij ook aan de activiteit 'Spaarpot: geld sorteren' die ze de vorige keer hebben gedaan: juf heeft ook een spaarpot.

Stel de kinderen voor om een spaarpot te maken en die in de klas te gebruiken. Ieder kind krijgt dan iedere dag een speeleuro van de juf/meester voor in de spaarpot.

2. Korte activiteit, voor iedere dag

Doe deze korte activiteit iedere dag op een vast moment van de dag. U vertelt dat het weer tijd is dat de kinderen een euromunt krijgen voor hun spaarpot. Vraag de leerlingen steeds hoeveel munten de juf/meester vandaag nodig heeft om ieder kind een euro te geven. U kunt afspreken dat alleen de aanwezige leerlingen een munt krijgen. Kinderen die afwezig zijn krijgen die munt op een ander moment van de juf/meester. Zo zorgt u dat het aantal munten per dag kan variëren en vermijdt u de extra moeilijkheid om rekening te houden met kinderen die er niet zijn.

Vraag iedereen om uit te zoeken hoeveel munten de juf/meester nodig heeft en geef vervolgens de beurt aan een paar leerlingen.

Leg vervolgens een grotere hoeveelheid munten dan nodig is op de grond of op tafel, volgens een voor de leerlingen herkenbare structuur die het hun mogelijk maakt om die hoeveelheid in een keer te herkennen of verder te tellen vanuit een herkenbare hoeveelheid.

of

of bijvoorbeeld

Vraag vervolgens een andere leerling om het nodige aantal munten aan te wijzen of te pakken.

Stimuleer de leerlingen om gebruik te maken van de structuur. Vraag eventueel gericht naar het aantal munten in een bepaald groepje en stimuleer de leerling om vanaf dat aantal verder te tellen.

Laat vervolgens een andere leerling die munten uitdelen. Vanaf dag vier laat u tenslotte iedere leerling op zijn blaadje noteren dat hij er een munt bij gekregen heeft. Hoeveel munten heb je nu? Zie punt 3 hieronder.

3. Aantal euro na drie dagen: noteren

Besteed na bijvoorbeeld drie dagen aandacht aan de hoeveelheid euro's die de kinderen in de spaarpot hebben.

Laat ze het eerst schatten: hoeveel denk je dat je hebt? En vervolgens controleren. Laat leerlingen ook op hun vingers nagaan hoeveel het er zijn.

U kunt dit vervolgens als aanleiding gebruiken om leerlingen voor te stellen om op een blaadje bij te houden hoeveel munten ze in de spaarpot hebben.

Dan hoeven ze namelijk niet steeds de spaarpot open te maken en de munten te tellen.

Geef iedere leerling een blaadje en een pen en laat ze op hun manier noteren hoeveel euromunten ze hebben. Wat doen de leerlingen bij deze opdracht?

Er zijn verschillende manieren mogelijk:

- het tekenen van rondjes die de munten voorstellen,
- het zetten van streepjes (één per munt), of
- het schrijven van het cijfersymbool (wanneer leerlingen moeite hebben met schrijven maar duidelijk is dat ze het cijfersymbool willen gebruiken, kunnen ze bijvoorbeeld het juiste cijferstempel gebruiken).

Bespreek hoe iedere leerling het heeft gedaan.

Leerlingen die geen ideeën hebben gehad bekijken eerst hoe de andere kinderen het deden en kiezen daarna zelf een manier. Wanneer er geen ideeën zijn, stelt u voor om het op de meest basale manier te doen, namelijk een rondje per munt tekenen.

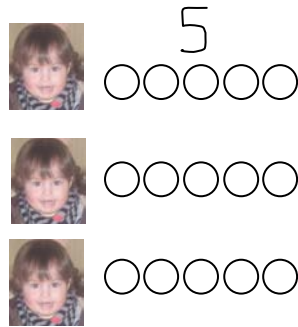
Laat de leerlingen vanaf dat moment steeds noteren wanneer ze een nieuwe munt in de spaarpot hebben gestopt. Bespreek af en toe een paar blaadjes, bijvoorbeeld omdat het op een handige manier is gedaan, of om te kijken of het klopt wat er staat.

4. Aantal euro na vijf, tien dagen

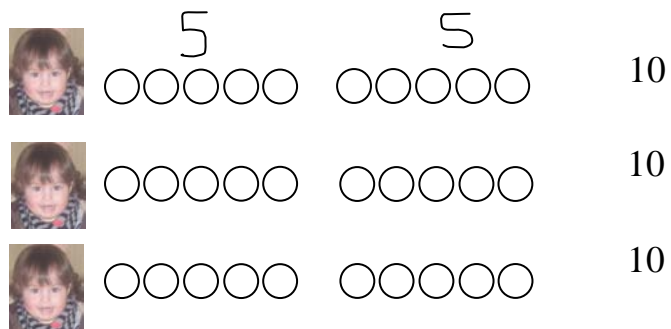
Bekijk weer samen na vijf dagen (1 week school) en na tien dagen (2 weken school) hoeveel euro iedere leerling in zijn portemonnee heeft aan de hand van de blaadjes. Laat de leerlingen ook met hun vingers tonen hoeveel het is.

Noteer het op het bord of op een groot vel papier (zorg dat de notaties van dag vijf aangevuld kunnen worden met de notaties van dag tien):

Overzicht op dag vijf:

Overzicht op dag tien:

5. Tien euro: iets kopen

Van al dat geld kunnen ze iets in de klas kopen (zie activiteit 'Vrijmarkt in de klas' voor een voorbeeldactiviteit). Leerlingen kunnen hierbij eerst het geld in een (zelfgemaakte) portemonnee doen. Dit kan ook een keer de aanleiding vormen om de activiteit 'Past niet, wisselen' te doen. Na het kopen kan een streepje gezet worden door de munten die al besteed zijn. Gebruik hiervoor het overzicht dat u gemaakt heeft. Leerlingen kunnen op deze manier 'aflezen' hoeveel geld ze steeds overhouden en hoeveel geld ze al besteed hebben.

Differentiatie

Makkelijker

- Laat de leerlingen het vooral uitproberen en help hen met het verwoorden van wat ze doen.

Moeilijker

- Laat de leerling zelf ideeën bedenken, bijvoorbeeld hoe je handig kunt noteren hoeveel euro je in je spaarpot hebt, zodat je zo kan zien hoeveel dat is.
- Laat de leerling bijvoorbeeld voorspellen hoeveel geld je na 7 dagen zult hebben.

Vervolgactiviteiten

Activiteit 'Vrijmarkt in de klas'

Titel van de les	Vrijmarkt in de klas
Leeftijdsgroep	Ongeveer 7 tot 8 jaar
Kerndoel	Deze les levert een bijdrage aan kerndoel 5: de leerlingen leren omgaan met geld- en betaalmiddelen
Leerstofonderdeel	Geld 1.2_4 tastbare hoeveelheden (tot en met 12) tellen en benoemen. 5.1_4 de munt van 1 euro herkennen 5.1_4 begrijpen dat je moet betalen als je iets koopt 5.1_4 binnen een context betalen met hele euro's 5.1_4 biljetten en munten herkennen als betaalmiddel
Doel van de les	Verkennen van de munt van één euro (hoe ziet die eruit) Begrijpen dat je moet betalen als je iets koopt Binnen een context betalen met hele euro's Verkennen van de waarde van voorwerpen (wat kost ongeveer 1 euro)
Benodigheden	- een portemonnee met munten van één euro (eventueel eigen (speel)sparegeld uit eigen spaarpot (activiteit 'elke dag één euro in je spaarpot') - voorwerpen die op een vrijmarkt worden verkocht (zoals knuffels, mokken enz.). De prijs wordt aangegeven met prijskaartjes, alles kost '€1'. Betekenisvoller is het als kinderen deze spullen echt kunnen kopen. Laat de kinderen spullen van huis meenemen die ze niet meer willen hebben en verzamel alle spullen tot een echte rommelmarkt voor in de klas
Korte samenvatting	Kinderen spelen vrijmarkt. In het begin heeft ieder tien euro. Ze kijken hoeveel spullen ze daarmee kunnen kopen en hoeveel geld je zou moeten hebben om alles te kunnen kopen. Vervolgens mag iedere leerling één item kopen. Op het eind mogen ze uitzoeken hoeveel geld ze overhouden en hoeveel geld de verkoper heeft verdiend.
Organisatie	Klassikaal (in de kring)
Activiteiten	Ongeveer een à twee weken voordat u aan de activiteit wilt beginnen Vraag de ouders om wat kleine spullen mee te geven die ze niet meer willen hebben en die ze op de vrijmarkt voor één euro zouden kunnen verkopen. Zo verzamelt u allerlei spullen die in de klas met speelgeld echt gekocht kunnen worden. Start: vrijmarkt Vraag de leerlingen wat ze weten van Koninginnedag en de vrijmarkt. Wat is de vrijmarkt en wat kun je allemaal kopen? Breng in ieder geval in dat er

meestal van alles te koop is voor heel weinig geld. Dat komt omdat het oude spullen zijn die dus weinig waard zijn. Leerlingen gaan ook vrijmarkt spelen. Ze mogen straks met hun (speel-)spaargeld wat kopen.

Hoeveel dingen kun je kopen?

Bekijk met de leerlingen de spullen en hoeveel ze waard zijn: ieder ding kost één euro. Hoeveel geld heeft iedere leerling ook al weer? Hoeveel dingen zou je met die 10 euro kunnen kopen, denk je? Laat hierbij tien vingers zien. Zijn er leerlingen die het meteen weten? Leg anders tien munten op een voor iedereen zichtbare plek (vloer, tafel of bord) en vraag een leerling om steeds iets uit te zoeken voor iedere euro. Leg ieder voorwerp onder de betreffende munt. Stop bijvoorbeeld na vijf munten. Weten de leerlingen nu wel hoeveel dingen ze kunnen kopen met tien euro?

Hoeveel euro zou je moeten hebben? (eventueel)

Stel * eventueel de volgende vragen: "Stel dat je alles zou willen kopen, heb je daar genoeg geld voor?" "Kost dat meer of minder dan tien euro?" Hoeveel euro zou je nodig hebben? Hoe kun je dat uitzoeken? Geef eventueel een voorbeeld: je wilt drie dingen kopen. Hoeveel euro heb je dan nodig? Je wilt vijf dingen kopen, hoeveel euro heb je dan nodig? Stel eventueel zelf voor om te tellen hoeveel spullen er te koop zijn: twintig. Weten de leerlingen nu hoeveel euro die twintig dingen kosten?

Iets kopen

Vraag nu iedere leerling om één ding te kopen en daarvoor te betalen. De leerkracht speelt de eigenaar van de spullen en verzamelt alle munten in zijn (eerst lege) portemonnee. Vervolgens stelt u één van de volgende vragen:

- a. Hoeveel euro heeft de leerkracht nadat iedere leerling iets heeft gekocht? Hoe kun je dat uitzoeken zonder de munten zelf te tellen? Indien er weinig ideeën zijn, loopt de leerkracht langs iedere leerling en geeft aan dat iedereen een munt heeft gegeven. Hoeveel munten moeten dat bij elkaar zijn? Laat een leerling het aantal leerlingen tellen. Controleer het antwoord door het aantal munten te laten tellen.
- b. Hoeveel euro houd je over? Zijn er leerlingen die dat zonder tellen weten? Stimuleer leerlingen om hun vingers hierbij te gebruiken. Ze hadden tien euromunten. Ze hebben er één uitgegeven (één vinger minder). Hoeveel houd je dan over? Representeer dit ook op het overzicht van de hoeveelheid euro's van iedere

leerling door rondjes weg te strepen:

5 4 ~~10~~ 9

○○○○○ ○○○○~~○~~ ~~10~~ 9

○○○○○ ○○○○~~○~~ ~~10~~ 9

○○○○○ ○○○○~~○~~ ~~10~~ 9

Aandachtspunten	Gebruik bij voorkeur echt geld of speelgeld dat het echte geld goed nabootst zodat de kinderen kenmerken van de muntstukken kunnen leren.
Differentiatie	<p>Makkelijker</p> <ul style="list-style-type: none"> - Laat de leerling het vooral uitproberen en help hem met het verwoorden van wat hij doet. - Laat de leerling controleren, bijvoorbeeld na afloop van de activiteit, of hij inderdaad maar negen munten over heeft. Laat hem de munten op dezelfde manier neerleggen als in het overzicht. Laat hem ook op zijn vingers tonen wat er gebeurd is. Vraag eventueel hoeveel munten hij overhoudt als hij nog iets van één euro koopt. Kan hij dit ook op zijn vingers laten zien? <p>Moeilijker</p> <ul style="list-style-type: none"> - Laat de leerling voorspellingen doen, bijvoorbeeld hoeveel geld houd je over als je twee dingen koopt. - Vraag de leerling hoeveel geld nodig is om alle spullen te kopen en hoe hij dat weet.
Vervolgactiviteiten	<p>Nog meer kopen</p> <p>Herhaal op een andere dag bovenstaande activiteit. De leerlingen hebben nu minder dan tien euro. Weten ze nog hoeveel euro ze over hebben? Laat ze eventueel meer dan één ding kopen. Hoeveel geld houd je dan weer over? Laat het zien op vingers en op het overzicht.</p>
Variatie	<p>Winkeltje spelen</p> <p>U kunt deze activiteit ook doen binnen de context van winkeltje spelen. Zorg dan wel voor spullen die ongeveer 1 euro kunnen kosten. Denk aan het verkopen van ijs, limonade, fruit of groenten. Op deze manier leren kinderen ook over de waarde van voorwerpen.</p>

Titel van de les	Afrekenen met euromunten
Leeftijdsgroep	Ongeveer 7 tot 8 jaar
Kerndoel	Deze les levert een bijdrage aan kerndoel 5: de leerlingen leren omgaan met geld- en betaalmiddelen.
Leerstofonderdeel	Geld 1.2_4 tastbare hoeveelheden (tot en met 12) tellen en benoemen. 5.1_4 de munt van 1 euro herkennen 5.1_4 begrijpen dat je moet betalen als je iets koopt 5.1_4 binnen een context betalen met hele euro's 5.1_4 biljetten en munten herkennen als betaalmiddel
Doel van de les	Het gegeven verkennen dat één ding (in dit geval een voorwerp) twee (euro) waard kan zijn De euromunten verkennen Leren dat geld een betaalmiddel is en hoe je daarmee iets betaalt
Benodigdheden	- minimaal zes voorwerpen die elk ongeveer 2 euro waard zijn om in de winkel te verkopen (knuffels, bekers, pennen, enzovoort) - één prijskaartje per voorwerp (kopieerblad D1) - een portemonnee met 10 losse munten van 1 euro - euromunten die op het bord geplakt kunnen worden (kopieerblad D1) - eventueel een winkelmandje
Korte samenvatting	Leerlingen kopen een aantal dingen van twee euro. Op ieder item is de prijs met het getal '2' aangegeven. Hoeveel moet je dan in totaal betalen? De leerling achter de kassa rekent het bedrag uit op zijn/haar manier. De leerling die koopt heeft een portemonnee met munten van een euro en legt dat geld neer. Klopt het bedrag? Vervolgens wordt het op het bord nogmaals getoond. De prijskaartjes komen op het bord te staan. Daaronder de euromunten per item.
Organisatie	Klassikaal (in de kring)
Activiteiten	Start: in de winkel Houd een kort gesprek met de leerlingen over wat ze vandaag gaan doen: winkeltje spelen. In de winkel zijn veel dingen te koop. Bekijk de spullen met de leerlingen: wat zijn dat? En hoeveel kosten ze? Hoe kun je dat zien? Zo meteen wordt een leerling de eigenaar van de winkel en een andere leerling mag iets in de winkel kopen. Wat heb je nodig om iets te kunnen kopen? Weten leerlingen dat je geld nodig hebt? Een portemonnee: hoeveel geld? Laat vervolgens de portemonnee zien. Hoeveel geld

zit erin? Doe de munten in een mandje zodat iedereen ze beter kan zien en tellen. Laat een paar leerlingen kijken wat voor munten dat zijn en hoeveel geld dat is.

Drie voorwerpen kopen

Om de beurt wordt een leerling de winkelier en een andere leerling de klant. De klant koopt twee of drie voorwerpen van de winkel en doet dat in het (winkel)mandje. Hoeveel kosten die drie voorwerpen bij elkaar? Hoeveel moet de klant dus betalen? Laat de leerlingen eerst proberen een manier te bedenken.

Het kan zijn dat de leerling niet weet hoeveel euro het bij elkaar is, maar dat hij of zij dat wil uitzoeken door de munten per voorwerp neer te leggen. Dat is een prima strategie. Hoeveel euro zijn die zes munten bij elkaar?

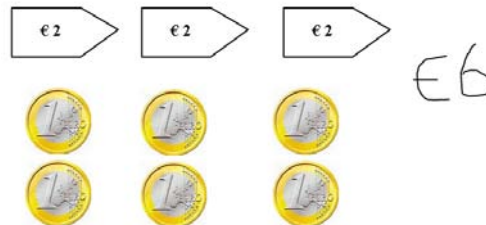
Als de leerling er niet goed uit komt, vraag dan om de hulp van de andere leerlingen. Wat denken ze? Stel eventueel voor om het met de vingers uit te rekenen. Hoeveel kost het eerste voorwerp? Twee euro (laat twee vingers zien). Dan nog eens twee euro erbij (doe er twee vingers bij) en het laatste voorwerp is nog eens twee euro (doe er nog twee vingers bij). Hoeveel euro is dat samen (laat de zes vingers zien)?

Wanneer de leerlingen met hun vingers willen tellen, stimuleer ze dan om de zes in een keer uit het vingerbeeld af te lezen. Lukt dat niet, probeer vanuit 'vijf' (één hand) te laten tellen. Wanneer er behoefte aan is kunt u ter controle één voor één de vingers laten tellen.

Betalen en representeren

Laat de klant het bedrag neerleggen. De winkelier controleert of het inderdaad zes euro is. Vervolgens kijkt u nog een keer samen wat leerlingen hebben gedaan en laat dat op het bord op de volgende manier zien.

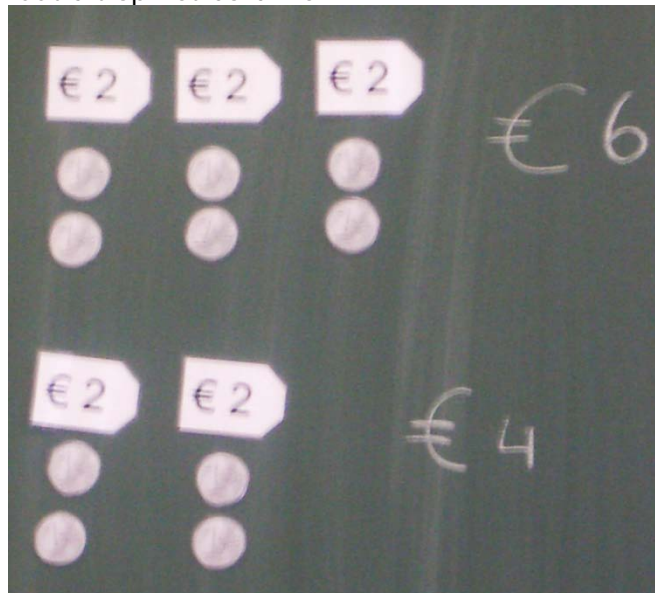
Hang de drie prijskaartjes op het bord: de knuffel was twee euro, de beker was ook twee euro en de pen was ook twee euro. Hoeveel kosten de drie voorwerpen bij elkaar? Controleer dat door per prijskaartje twee vingers te laten zien en twee euro eronder te leggen: twee, en nog eens twee (dat is vier), en nog eens twee euro (en twee vingers), hoeveel is dat samen? Zes euro. Schrijf op '€6'.

Weer kopen: hoeveel voorwerpen kun je nog kopen?

Laat vervolgens nog twee andere leerlingen winkeltje spelen. Er zijn maar vier munten in de portemonnee over. Laat de klantlerling wat kopen met het geld dat over is. Wil de leerling drie voorwerpen kopen of weet zij dat er niet genoeg geld voor is? Hoeveel kosten die drie voorwerpen samen? Weet zij nog dat het zes euro is? Wanneer de leerling niet kan zien dat zij niet genoeg geld heeft, laat haar dan steeds twee euromunten per voorwerp neerleggen om te ervaren dat het geld op is voordat zij het derde voorwerp kan kopen.

Laat dit op het bord zien.

Differentiatie

Makkelijker

- Laat de leerling het totaalbedrag op de vingers tellen.
- Laat de leerling het bedrag per voorwerp neerleggen en het totaal aantal munten tellen.

Moeilijker

- Vraag de leerling of drie euro wel genoeg is om alle drie de voorwerpen te kopen.
- Stimuleer de leerling om zelf een manier te bedenken om de problemen op te lossen.
- Stimuleer de leerling om het totaalbedrag in één keer op de vingers te lezen of door te tellen vanaf het vingerbeeld 'vijf'.

Titel van de les	Wat kun je voor ongeveer (één) euro kopen?
Leeftijdsgroep	Ongeveer 7 tot 8 jaar
Kerndoel	Deze les levert een bijdrage aan kerndoel 5: de leerlingen leren omgaan met geld- en betaalmiddelen
Leerstofonderdeel	Geld 5.1_4 de munt van 1 euro herkennen 5.1_4 begrijpen dat je moet betalen als je iets koopt 5.1_4 biljetten en munten herkennen als betaalmiddel
Doel van de les	Verkennen van de waarde van voorwerpen Betekenis geven aan de waarde van munten (de euromunt) Verkennen hoe de prijs wordt aangegeven
Benodigdheden	<ul style="list-style-type: none"> - een A3-tje om een poster te maken - tien plaatjes uit reclamefolders van spullen uit de leefwereld van de leerlingen die je voor ongeveer 1 euro kunt kopen (met de prijs erbij; zorg dat het 1,(...) euro kost en niet 0,(...) euro); de prijs wordt erbij aangegeven - tien plaatjes uit reclamefolders van spullen (met prijs) die veel duurder zijn (duurder dan 10 euro) (tip: u kunt ook de plaatjes uit digitale reclame folders op internet halen) - plaatje van een euromunt (kopieerblad D2) - een portemonnee met (speel)geld waar één munt van één euro tussen ligt - eventueel kopieerblad D3 (voor verwerking)
Korte samenvatting	U bespreekt samen met de kinderen wat je allemaal kunt kopen voor ongeveer één euro. Hebben de leerlingen ideeën? Kun je een fiets kopen? Een auto? Een maaltijd in een restaurant? Een pen? U geeft iedere leerling twee plaatjes van dingen die je zou kunnen kopen. Welke van de twee dingen kun je voor één euro kopen? De plaatjes van spullen die je voor ongeveer dat bedrag kunt kopen worden op een poster gezet, samen met het plaatje van een euromunt.
Organisatie	Klassikaal (in de kring)
Activiteiten	<p>Wat kun je voor ongeveer een euro kopen?</p> <p>Gooi de inhoud van een portemonnee op tafel en laat de kinderen een euromunt zoeken. Hoe zie je dat het een euromunt is?</p> <p><i>Laat leerlingen enkele kenmerken van de munt noemen: er staat een '1' erop. De munt is grijs aan de binnenkant en goudkleurig aan de buitenkant. Bij de 2 euromunt is dat omgekeerd.</i></p> <p>Vraag de leerlingen wat ze voor deze euromunt zouden kunnen kopen. Ruim de rest van de munten</p>

op.

Laat de leerlingen iets bedenken maar noem zelf ook een paar veel duurdere spullen, zoals een mobiele telefoon, of een computer spel. Kun je dat ook voor één euro kopen?

Collage van spullen van één euro

Stel voor om een collage te maken met spullen die (ongeveer) een euro kosten. Plak de euromunt van papier op het A3-tje.

Laat vervolgens steeds twee plaatjes van spullen zien, één van ongeveer een euro en één duidelijk duurder.

- Welke van die twee spullen kun je voor één euro kopen? Waarom denk je dat?

Het gaat hier vooral om het achterhalen van ervaringen en informele kennis van leerlingen.

Laat het plaatje van het voorwerp dat ongeveer één euro kost op de poster plakken en ga door totdat de plaatjes op zijn.

Prijs bekijken (eventueel)

Als alle plaatjes opgeplakt zijn richt u de aandacht op de prijs. Waar staat de prijs? Welke cijfers zie je?

Laat de leerlingen de cijfers van de prijs benoemen (de één, de vijf en de nul). Hoe kun je aan de prijs zien dat het ongeveer één euro kost?

Leg uit, dat je dat aan de 1 voor de komma (soms staat er een punt) kunt zien en markeer dat getal met een gele stift of een rondje er omheen.

Vraag de leerlingen om die '1' voor de komma of punt te zoeken bij de andere spullen en markeer die ook.

Verwerking (in tweetallen of individueel)

Geef ieder tweetal of iedere leerling kopieerblad D3 en laat ze daar de spullen van ongeveer één euro zoeken en omcirkelen. Laat ze ook de één voor de komma of punt proberen te vinden en markeren.

Aandachtspunten

Dit is een oriënterende activiteit over de waarde van voorwerpen en hoe je die uit de prijs kan afleiden. In deze eerste verkenning gaat het erom dat leerlingen zich oriënteren op hoe de prijs eruit ziet en dat als iets '1,(...)' en nog wat kost, dat ongeveer een

euro is. Dat de prijs '0,(...)' ook ongeveer 1 euro is laten we buiten beschouwing omdat het nog te moeilijk is.

Differentiatie

Makkelijker

- N.v.t.

Moeilijker

- Laat de leerlingen eventueel de prijs van de duurdere dingen lezen (voor de komma): 12 euro, 15 euro, enzovoort.
- Laat de leerling zelf in een folder op zoek gaan naar spullen die ongeveer een euro kosten.

Vervolgactiviteiten

Bezoek aan een winkel

Bezoek met een klein groep leerlingen een winkel. Stop bij een plank met veel spullen van ongeveer 1 euro. Laat de leerlingen de spullen die ongeveer 1 euro kosten aanwijzen.

Variatie

Spullen die 5 of 10 euro kosten

Dezelfde activiteit kan gegeven worden rond voorwerpen die andere prijzen hebben. Kies bij voorkeur voor prijzen die als ankerpunt kunnen fungeren, dus geen 4 euro maar 5 (of 10 euro). Het gaat erom dat leerlingen een globaal idee van de waarde van voorwerpen krijgen.

Spullen die minder dan een euro kosten

Dezelfde oefening kan gedaan worden rond prijzen van minder dan één euro. Hoe ziet de prijs er dan uit? Voor de leerlingen is het genoeg om te weten dat de prijs begint met nul ('0,(...)')

Activiteit zonder prijs erbij

Ook kunt u deze activiteit geven met de plaatjes, maar zonder de prijs erbij.

Titel van de les	Past niet, wisselen
Leeftijdsgroep	Ongeveer 7 tot 8 jaar
Kerndoel	Deze les levert een bijdrage aan kerndoel 5: de leerlingen leren omgaan met geld- en betaalmiddelen
Leerstofonderdeel	Geld 1.2_4 tastbare hoeveelheden (tot en met 12) tellen en benoemen. 5.1_4 de munt van 1 euro herkennen 5.1_4 biljetten en munten herkennen als betaalmiddel 5.1_5 de munt van 2 euro herkennen 5.3_5 dat 2 losse euromunten evenveel waard zijn als een munt van 2 euro
Doel van de les	Verkennen van munten van één en twee euro Waarde van munten vergelijken: de munten van één en twee euro Ervaringen opdoen met het wisselen van geld: de hoeveelheid geld blijft hetzelfde
Benodigheden	- portemonnee waar geen twaalf (speel)munten van één euro in passen - twaalf (speel)munten van één euro - zes (speel)munten van twee euro - plaatjes van twaalf munten van één euro en zes van een euro met een magneet erachter (kan gemaakt worden uit kopieerblad D1)
Korte samenvatting	De portemonnee zit vol met munten (van een euro); hij kan bijna niet meer dicht. Zit er veel geld in? Leerlingen tellen de munten: twaalf euro. Maar die twaalf euro passen bijna niet meer in de portemonnee. Wat kun je doen zodat het geld er wel makkelijk in past? Weten leerlingen dat je het geld dan kan wisselen? Zo niet, stel dan voor om de euromunten in te wisselen voor munten die meer waard zijn: munten van twee euro. De twee munten worden met elkaar vergeleken, het geld gewisseld en weer in de portemonnee gedaan: het past er nu veel beter in. Hoeveel geld zit er ook al weer in?
Organisatie	Klassikaal (in de kring)
Activiteiten	Hoeveel munten van één euro? U laat een portemonnee zien die vol zit met munten. Hij kan (bijna) niet meer dicht. Zal er veel geld in zitten? Hoeveel geld zit erin? Laat een leerling de portemonnee leeg maken in een mandje en het geld tellen. Er zit twaalf euro in. Neem zelf ook twaalf afbeeldingen van de munten en plak ze op het bord in twee rijtjes van zes euromunten, maar zo dat er ook zes groepjes van twee euromunten ontstaan:

Tel ze een voor een, per rij en wijs de leerlingen even op de ordening van de munten: zes boven en zes onder, samen twaalf euro.

Portemonnee vol

Kom terug op de context: de twaalf munten passen niet in de portemonnee. Wat kun je doen om twaalf euro wel gemakkelijk in je portemonnee te krijgen?

Let op dat u het eerst over munten heeft, en daarna over euro. Twaalf munten passen er niet in, maar toch wilt u twaalf euro naar de winkel meenemen.

Stel voor om het geld te wisselen voor andere munten die meer waard zijn. Enig idee voor welke munt je twee munten van één zou kunnen wisselen? Leg uit dat een munt van twee euro evenveel waard is als twee munten van één euro. Er staat ook een twee op, en dat betekent twee euro waard. Wanneer je twee euro moet betalen, kun je dat met één munt doen (van twee euro) of met twee munten (van één euro).

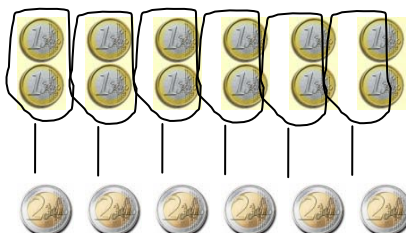
Plaats op het bord en onder twee euromunten een munt van twee euro.

Munten wisselen

Geef zes leerlingen ieder een munt van twee euro. Een andere leerling heeft de portemonnee en wisselt bij ieder van de zes kinderen steeds twee euromunten in voor een munt van twee euro. Vraag iedere leerling steeds hoeveel geld hij in zijn hand heeft: twee euro (1 munt). En na het wisselen? Ook twee euro, maar nu in twee munten samen.

Verwoord weer wat er net gebeurd is en noteer dat op het bord:

Laat een andere leerling alle zes munten van twee euro in de portemonnee stoppen en controleer of de twaalf euro er nu wel in passen.

*Leg **geen** nadruk op het **aantal** munten. Zeg dus niet dat de zes munten erin passen maar dat de 12 euro er nu (met andere munten) wel in passen. Kinderen hebben ervaren dat er ingewisseld is voor andere munten. Wat ze bij moet blijven is dat het nog steeds twaalf euro is.*

Aandachtspunten	Leg de nadruk vooral op het inwisselen en niet op de hoeveelheid munten (zes en twaalf). Alleen bij het inwisselen wordt de nadruk op het aantal munten gelegd: twee munten van één euro wisselen voor één munt met een twee erop, dat betekent ook twee euro.
Differentiatie	Makkelijker <ul style="list-style-type: none">- Laat de leerling het wisselen ervaren door het zelf te doen. Moeilijker <ul style="list-style-type: none">- Laat de leerling bedenken voor welke munt je twee munten van een euro zou kunnen wisselen.- Laat de leerling voorspellen hoeveel munten hij terug krijgt (na het wisselen). Laat hem daarbij wel gebruik maken van het plaatje op het bord.
Vervolgactiviteiten	Geld uit je spaarpot wisselen Laat in de volgende lessen een aantal leerlingen een aantal munten van één euro uit hun spaarpot wisselen voor munten van twee euro. Zie vervolgvaciviteit bij activiteit 'Spaarpot: geld sorteren'.

Titel van de les	Afrekenen met munten van twee euro
Leeftijdsgroep	Ongeveer 7 tot 8 jaar
Kerdoel	Deze les levert een bijdrage aan kerndoel 5: de leerlingen leren omgaan met geld- en betaalmiddelen
Leerstofonderdeel	Geld 5.1_4 begrijpen dat je moet betalen als je iets koopt 5.1_4 binnen een context betalen met hele euro's 5.1_4 biljetten en munten herkennen als betaalmiddel 5.1_5 de munt van 2 euro herkennen
Doel van de les	De munt van twee euro verkennen Leren dat geld een betaalmiddel is en hoe je daarmee iets betaalt Oriënteren op de waarde van voorwerpen (van twee euro)
Benodigdheden	- grote lege bekers (die in het echt gebruikt kunnen worden om bekers sap van 2 euro te verkopen) - een A4-tje met de prijs van het sap (2 euro) - een portemonnee met 10 losse munten van 1 euro - een portemonnee met 5 losse munten van 1 euro - munten van één en twee euro die op het bord geplakt kunnen worden
Korte samenvatting	De leerlingen kopen steeds iets van twee euro in de winkel. Eén leerling heeft een portemonnee met alleen munten van één euro en een andere leerling een portemonnee met alleen munten van twee euro. Na het bekijken van de hoeveelheid geld die iedere leerling heeft wordt er iets gekocht en op het bord gerepresenteerd.
Organisatie	Klassikaal (in de kring)
Activiteiten	Een kraampje met sap Introduceer het marktkraampje dat sapjes verkoopt. Laat de leerlingen bekijken hoeveel een beker sap kost. Om de beurt kopen twee leerlingen een beker sap. De portemonnee van Nel en Achmed De eerste twee leerlingen krijgen ieder een portemonnee. Ze mogen de inhoud ervan in een mandje leggen en kijken hoeveel euro ze hebben. Begin met de portemonnee met alleen munten van een euro. Besteed aandacht aan hoe een euromunt eruit ziet. Bekijk daarna hoeveel euromunten het zijn. Plak op het bord een foto van Nel en tien afbeeldingen van een euromunt erachter. Nel heeft 10 euro. Schrijf dat ook op.

Vervolgens bespreekt u de inhoud van de portemonnee van Achmed met alleen munten van twee euro.

- Welke munten heb jij? Hoe zien ze eruit?
- Hoeveel euro zijn die munten samen waard? Hoe kunnen we dat uitzoeken?

Stimuleer de leerlingen om het op de vingers bij te houden. Steeds legt u een munt op tafel, terwijl de leerlingen twee vingers voor elke munt opsteken. Alle munten zijn samen tien vingers (euro) waard.

Hang de foto van Achmed onder de foto van Nel. Plak de vijf munten van 2 euro precies onder twee munten van één euro (zie plaatje).

Merk nog eens op: twee munten van één euro zijn samen even veel waard als één munt van twee euro.

Dit laatste gaan leerlingen vervolgens zelf ervaren door sap te kopen: de ene leerling heeft een munt van twee euro nodig, de andere twee munten van één euro.

Nel en Achmed kopen een beker sap

Laat iedere leerling om de beurt sap kopen. Begin met de leerlingen met munten van één euro. Laat de leerlingen zelf bepalen welk geld ze moeten geven en controleer dat samen.

Gebruik het plaatje op het bord als ondersteuning: steeds als een leerling een beker sap heeft gekocht, verdwijnen er twee euro van het bord. Hoeveel euro houd je over?

Andere leerlingen aan de beurt

Geef de portemonnee's aan twee andere leerlingen. Weten ze hoeveel geld er nog in zit?

Wijs op het plaatje waar je het antwoord kunt aflezen. Verwissel de foto's voor die van de nieuwe 'kopers'.

Een portemonnee met beide munten (eventueel)

U kunt dit deel van de activiteit als differentiatie gebruiken.

Geef een leerling een portemonnee met munten van zowel één als van twee euro. Laat die munten ook op

het bord zien.

Opdracht A:

Laat de leerling een andere portemonnee vol maken met net zoveel euro als zijn eigen portemonnee maar alleen met munten van één euro. Stel voor om het eerst op het bord uit te zoeken:

Opdracht B:

Laat de leerling twee bekertjes sap kopen en vervolgens op het bord tonen welke munten hij daarvoor heeft gebruikt. Vraag leerlingen of hij ook andere munten had kunnen gebruiken. Laat de verschillende manieren op het bord zien:

Aandachtspunten

Het is de bedoeling dat leerlingen de activiteit 'past niet, wisselen' al hebben gedaan. Ze hebben dus eerder de twee euromunt gezien en zich georiënteerd op het feit dat deze munt even veel waard is als twee munten van één euro. Dit laatste hoeven leerlingen nog niet echt te weten, maar het is handig als ze dit niet in deze les voor het eerst ervaren.

Differentiatie

Makkelijker

- Geef de leerling de portemonnee met munten van één euro.

Moeilijker

- Laat twee bekertjes sap kopen en betalen.
- Geef de leerling de portemonnee met munten van twee euro.
- Geef de leerlingen de laatste opdrachten.

Titel van de les	Schatten vergelijken
Leeftijdsgroep	Ongeveer 7 tot 8 jaar
Kerdoel	Deze les levert een bijdrage aan kerndoel 5: de leerlingen leren omgaan met geld- en betaalmiddelen
Leerstofonderdeel	Geld 5.1_4 de munt van 1 euro herkennen 5.1_4 biljetten en munten herkennen als betaalmiddel 5.1_5 de munt van 2 euro herkennen 5.3_5 dat 2 losse euromunten evenveel waard zijn als een munt van 2 euro
Doel van de les	De munten van één en twee euro herkennen Waarde van deze munten verkennen De waarde van munten verkennen: een munt kan meer dan 'één' waard zijn Begrippen meer/minder/evenveel, (eentje) meer/minder
Benodigdheden	- boterhamzakjes met (speel)munten van één en twee euro; ieder zakje heeft dezelfde hoeveelheid munten, maar een ander waarde in euro zoals de figuur laat zien: <div style="display: flex; flex-direction: column; align-items: center;"> <div style="display: flex; align-items: center; margin-bottom: 5px;"> 6 </div> <div style="display: flex; align-items: center; margin-bottom: 5px;"> 7 </div> <div style="display: flex; align-items: center; margin-bottom: 5px;"> 8 </div> <div style="display: flex; align-items: center; margin-bottom: 5px;"> 9 </div> <div style="display: flex; align-items: center; margin-bottom: 5px;"> 10 </div> <div style="display: flex; align-items: center; margin-bottom: 5px;"> 11 </div> <div style="display: flex; align-items: center;"> 12 </div> </div>
Korte samenvatting	Twee leerlingen zoeken tegelijk in de klas naar een schat (een zakje munten). Ze maken vervolgens de zakjes open en tellen de hoeveelheid muntjes. Ze hebben evenveel munten, maar hebben ze ook evenveel in euro (geld)? De munten van twee worden voor twee munten van één gewisseld om het geld te vergelijken. Nadat iedereen aan de beurt is geweest worden alle schatten vergeleken.

Organisatie

In de kring (klassikaal)

Activiteiten

Verborgen schatten

U kunt deze activiteit doen na het lezen van een verhaal over piraten die schatten zoeken. In de klas zijn er ook schatten verstopt: dat zijn zakjes met muntjes. Er gaan steeds twee leerlingen een schat zoeken.

Twee schatten bekijken

Nadat twee leerlingen hun schat hebben gevonden worden deze met elkaar vergeleken. De munten worden in twee rijtjes onder elkaar gelegd. Wie heeft de grootste schat gevonden?

Laat de leerlingen hier vrij op reageren. Merk op dat ze (inderdaad) evenveel munten hebben maar is de waarde evenveel euro?

Laat de munten ordenen (of doe dat zelf) zodat de eerste in de rij gelijk zijn. De leerlingen zien dat de munten op het eind van de rij van elkaar verschillen. Welke schat zal het grootste zijn, denk je?

Geld wisselen

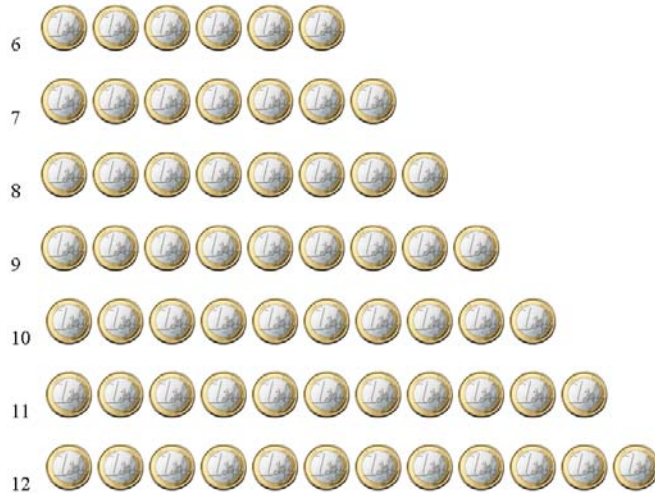
Laat iedere leerling alle munten van twee wisselen voor twee munten van één euro. Zo hebben beide schatten alleen maar 1 euromunten. Ze kunnen nu goed zien welke schat het grootste is. Hoeveel euro heeft de ene schat meer/minder dan de andere? Laat het ook zien door de munten die het verschil uitmaken iets te verschuiven.

Laat twee andere leerlingen opnieuw een schat zoeken en herhaal het bovenstaande. Ga door tot iedereen geweest is of de schatten op zijn.

Alle schatten vergelijken

Vergelijk op het eind alle gevonden schatten. Laat ze de getalsymbolen erbij schrijven. Laat de leerlingen niet steeds alle munten tellen maar verwijst naar de relaties met andere schatten en laat ze bijvoorbeeld doortellen. De schatten kunnen eventueel ook nog op volgorde gezet worden:

Enkele vragen hierbij:

- Wat is de grootste/kleinste schat?
- Hoeveel euro heeft deze schat (aanwijzen) meer dan deze (aanwijzen)?

Differentiatie

Makkelijker

- Laat de leerlingen eventueel de munten steeds één voor één tellen.

Moeilijker

- Laat de leerlingen zelf de munten ordenen zodat ze makkelijker te vergelijken zijn.
- Laat de leerlingen de hoeveelheid euro tellen voordat er gewisseld wordt.
- Laat de leerlingen niet alle munten herhaald tellen maar stimuleer het doortellen.
- Vraag naar hoeveel euro de ene schat meer heeft dan de andere (moeilijk) en laat dat zien door die munten (het verschil) iets te verschuiven.

Variatie

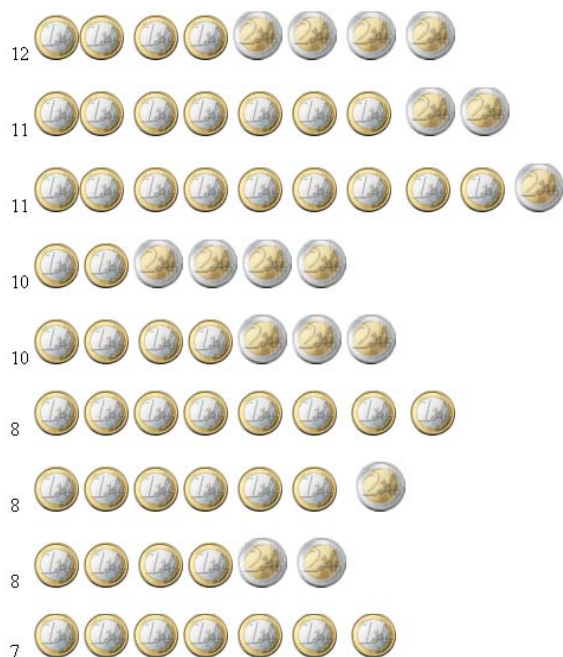
Meerdere schatten tegelijk vergelijken (moeilijker)

Laat de leerlingen meer dan twee verschillende schatten met elkaar vergelijken.

Niet wisselen maar geld tellen (moeilijker)

In plaats van wisselen kunt u ook het geld laten tellen en de hoeveelheden euro's laten vergelijken, bijvoorbeeld zoals in de activiteit 'Schatten zoeken: geld tellen'.

Titel van de les	Schatten zoeken: geld tellen
Leeftijdsgroep	Ongeveer 7 tot 8 jaar
Kerndoel	Deze les levert een bijdrage aan kerndoel 5: de leerlingen leren omgaan met geld- en betaalmiddelen
Leerstofonderdeel	Geld 1.2_4 tastbare hoeveelheden (tot en met 12) tellen en benoemen 1.2_4 getalsymbolen tot en met 10 koppelen aan hoeveelheden en andersom 1.3_4 twee verschillende hoeveelheden tot en met 6 vergelijken op basis van getallen (6 is meer dan 5) en benoemen wat meer is 2.3_4 de getalsymbolen tot en met 10 herkennen en benoemen 2.3_4 getallen tot en met 10 in de juiste volgorde zetten 5.1_4 de munt van 1 euro herkennen 5.1_4 biljetten en munten herkennen als betaalmiddel 5.1_5 de munt van 2 euro herkennen 5.3_5 dat 2 losse euromunten evenveel waard zijn als een munt van 2 euro
Doel van de les	De munten van één en twee euro herkennen Tellen van geld verkennen Getalsymbolen tot en met 12 herkennen en benoemen Getallen tot en met 12 in de juiste volgorde leggen
Benodigheden	- één mandje per leerling om het geld in te doen en te tellen - boterhamzakjes met (speel)munten van één en twee euro in verschillende hoeveelheden Bijvoorbeeld:

- eventueel als differentiatie: een eenvoudige tekening van de klas met daarop aangegeven de moeilijk te vinden schatten (de schatkaart)

Korte samenvatting De leerlingen zoeken in de klas naar een schat (een zakje munten). Wanneer iedereen een schat heeft gevonden mogen ze de zakjes open maken en tellen hoeveel munten van één en hoeveel munten van twee ze hebben gevonden. De hoeveelheid euro's wordt vervolgens bepaald en op het zakje geschreven. De schatten worden vergeleken door de zakjes aan een getallenrij te hangen.

Organisatie Klassikaal (in de kring of aan tafel)

Activiteiten

Verborgene schatten
 U kunt deze activiteit doen na het lezen van een verhaal over piraten die schatten zoeken. Ook kunt u refereren aan de vorige activiteit 'Schatten vergelijken'.
 In de klas zijn er (opnieuw) schatten verstopt (zakjes met muntjes). Iedereen mag er eentje gaan zoeken.

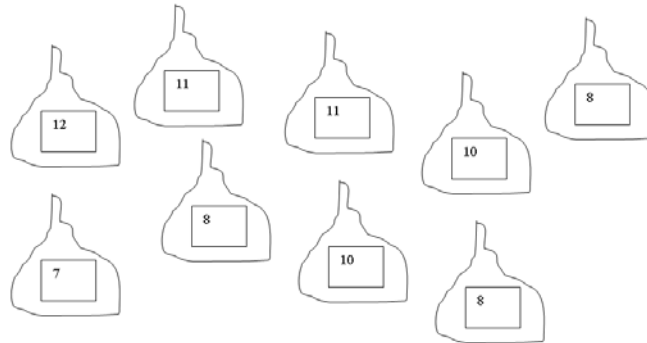
Schatten zoeken en bekijken

Laat steeds twee of drie leerlingen tegelijk een schat zoeken in de klas. Sterkere leerlingen kunnen hierbij gebruik maken van de schatkaart.
 Wanneer iedereen een schat heeft gevonden, mogen ze hun muntjes in een mandje doen en bekijken.
 Wat voor muntjes heb je?
 Hoeveel muntjes van één (twee) euro heb je? Laat de leerlingen het eventueel op een blaadje noteren.
 Sterkere leerlingen kunnen alvast proberen uit te zoeken hoeveel euro ze in totaal hebben gevonden.

Let hier goed op het verschil tussen aantal (muntjes) en de waarde (in euro).

Hoeveel euro heb je?

Bekijk en bespreek samen de hoeveelheid geld van iedere leerling. Laat hierbij leerlingen de waarde in euro tellen en bijhouden op de vingers: bij een munt van twee euro tel je twee vingers (want deze munt is twee euro waard). Het eindbedrag schrijft u op een grote sticker die op het zakje wordt geplakt. Aan het eind heeft u een grote hoeveelheid zakjes met het bedrag in euro's erop geschreven:

Zakjes geld aan de getallenrij

Wie heeft de grootste schat gevonden? Misschien zijn er leerlingen die het weten. Laat ze in ieder geval de zakjes ophangen op een getallenlijn die u in de klas heeft, om het voor iedereen duidelijk te maken.

Dit kan in verschillende moeilijkheidsgraden:

- een zakje kiezen en op de getallenlijn hetzelfde getal dat op het zakje staat opzoeken,
- eerst het zakje met acht euro zoeken en dat zakje op de juiste plaats hangen,
- het zakje met de meeste/minste euro's zoeken en ophangen,
- het zakje zoeken en ophangen dat een waarde van één euro minder/meer heeft dan het zakje dat net is opgehangen.

Aan de hand van de getallenlijn kunnen leerlingen zien welk schat het grootste is (de meeste euro): die staat verder op de getallenlijn.

Differentiatie

Makkelijker

- Laat de leerlingen vooral de munten sorteren en ondersteun ze bij het tellen van de munten.
- Laat de leerlingen een zakje kiezen (of het zakje pakken met bijvoorbeeld acht euro) en op de getallenlijn hetzelfde getal zoeken dat op het zakje staat.

Moeilijker

- Laat de leerlingen zelfstandig proberen uit te zoeken hoeveel euro ze hebben gevonden.
- Laat de leerlingen het zakje zoeken met de meeste/minste euro, of het zakje dat één euro meer/minder heeft dan een andere zakje.

Vervolgactiviteiten

Munten uit twee zakjes vergelijken

In de volgende lessen besteedt u steeds aandacht aan de verschillen tussen twee (of drie) schatten met hetzelfde bedrag in euro. Wanneer u de zakjes geld samenstelt zoals hierboven voorgesteld, dan zijn er twee zakjes met 11 euro, twee zakjes met tien euro en drie zakjes met 8 euro. Deze schatten zijn evenveel waard maar bestaan ze uit dezelfde munten?

Neem bijvoorbeeld de twee schatten van tien euro en laat de leerlingen de munten van iedere schat in twee rijen naast elkaar leggen. Laat ze beginnen met de munten van twee euro.

Stimuleer de leerlingen om hierover na te denken door de volgende vragen te stellen:

- Welke schat heeft de meeste munten?
- Hoeveel euro is iedere schat waard?
- Hoe kan het dat er niet evenveel munten zijn maar wel evenveel euro?

Ondersteun de leerlingen bij de laatste vraag eventueel door de munten één op één te vergelijken en de munten die in beide schatten hetzelfde zijn iets te verschuiven:

Besteed aan de hand hiervan aandacht aan de waarde van de munt van twee.

Als alternatief haalt u de laatste euro eraf en laat u zien dat het dan evenveel munten staan. Maar zijn de schatten dan nog steeds evenveel euro waard? Wijs desnoods zelf naar het verschil: een munt van twee tegenover een munt van één euro.

Wanneer de leerlingen niet zelf op het idee komen, legt u deze euromunt op de euromunt die onder de munt van twee euro ligt (zie figuur hieronder).

Besteed vervolgens aandacht aan de waarde van de twee euro munt.

Voor de schatten van acht munten ontstaat op deze manier uiteindelijk het volgende beeld:

Variatie

Andere contexten

Deze activiteit kan ook gedaan worden in andere contexten. Enkele voorbeelden: het vergelijken van spaargeld, het vergelijken van klein geld uit verschillende kassa's in de supermarkt of het vergelijken van verzameld geld uit een (verkoop)actie.

Kopieerbladen

Kopieerblad D2

Kopieerblad D3

1.09

Verse donuts

- Amerikaanse receptuur
- 4 stuks/180 g

1.19

Kleurboek
192 pagina's.

1€

Voor

€ 29,95

Chips

- Black pepper & Salt of Seasalt
- 150 g

1.09

Majorette auto
Diverse soorten.
Per stuk

1€

9.99

